משנה · אחרונים · רש״ש · סדר מועד

רש״ש על משנה יומא

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

רש״ש על משנה יומא

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/רשש-על-משנה-יומא/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה ב 4
משנה ג 4
משנה ו 4
פרק ב 5
משנה א 5
משנה ב 5
משנה ג 6
משנה ד 6
משנה ז 6
פרק ג 6
משנה א 6
משנה ד 6
משנה ה 7
משנה ז 7
משנה ח 8
משנה ט 8
משנה י 8
משנה יא 8
פרק ד 8
משנה ב 8
משנה ד 8
משנה ה 9
משנה ו 9
פרק ה 9
משנה א 9
משנה ב 10
משנה ד 10
פרק ו 10
משנה א 10
משנה ב 11
משנה ד 11
משנה ח 11
פרק ז 11
משנה א 11
פרק ח 12
משנה א 12
משנה ד 13
משנה ט 13

פרק א

משנה ב

במשנה ומטיב אה"נ. ק"ק מדוע לא ירגיל א"ע ג"כ בהדלקתן לערב. ואולי דאה"נ וזה נכלל נמי בלישנא דהטבה וגדולה מזו עי' לקמן פ"ו מ"ד בהרע"ב ובתוס' שם. ועוד נ"ל דלפי' הרע"ב בספ"ג דתמיד לאחר שמת שמעון הצדיק כשבא להיטיב הב' נרות (דבהם איירי מתני' כדלקמן בגמ') היה ג"כ נותן שמן חדש ופתילה חדשה ומדליק לנר מערבי ונמצא מתרגל בזה ג"כ בהדלקה. ולפ"ז לא נצטרך שוב למש"כ התוס' לקמן (ע"ב) בסד"ה אמר אביי דלא קחשיב כו' שהן גמר העבודה ע"ש אלא משום דבהם מתרגל ג"כ בהדלקה:

משנה ג

במשנה מסרו לו זקנים כו'. לעיל (ד') מבואר בברייתא דשנים מוסרין לו. ותימה שלא נתבאר זה ברמב"ם ובשאר מסדרין סדורי דיומא:

שם בתור"ע אות ו' והשביעוהו. הפר"ח הקשה כו' הא היו יכולין לראותו דרך פישפש כדפרכינן בגיטין (נ"ד ב'). ול"נ דהיו חוששין שמא הרואין עצמן יהיו צדוקין שהרי לא היו מכירין בהם. ואשכחן בסנהדרין (נ"ב) במשנה דסנהדרין גופייהו היו מהם ודרך הפישפש לא יוכלו אנשים הרבה להסתכל בו. ותדע דהרי בת"י לקמן (מ"ד ב') ד"ה כיון מבואר דהיו רואין אותו מבין האולם ולמזבח דרך פתח האולם וההיכל שלא יתקן מבחוץ. משא"כ כשהשביעוהו היה בפומבי במעמד רבים. ומה שהקשה עוד דמאי מהני השבועה דלדעתם הוה כנשבע לבטל מצוה. נ"ל דלק"מ דהא מ"מ הוי שבועת שוא. ואף דהוי שבועת אונסין (ועי' שו"ע יו"ד סי' רל"ב סי"ד וט"ו ובאחרונים שם) אולי ידעו חז"ל דהצדוקין ל"ל הך דינא. או דל"ל דרשה דל"י דברו אבל מיחל הוא לחפצי שמים:

משנה ו

ברע"ב ד"ה באיוב כו' המושכים את הלב כו' וכן פירש"י. ויל"פ משום דהם קשי הבנה וצריך להשים לב עליהם ולהעמיק הרעיון בם ולכן יפיג שינתו. ומה שאמר ובמה קורין לפניו משמע דכשקורא בעצמו אין קפידא באיזה מקום רק כששומע יש לחוש שיסיח דעתו משמוע ויישן לכן בחרו הני מטעמא דאמרן או כפירש"י. אך י"ל דבמאי דסיים פתח וה"ה כשקורא בעצמו עמש"כ בפ"ב דפאה מ"ז:

[**בתוס' רע"א אות ה' בד"ה הפר"ח בס' מים חיים וע"ש עוד תירוץ בע"א.** נ"ב עי' בס' בני דוד פאלקון הל' עבודת יוה"כ פ"א ד"ז. אח"ז ראיתי להש"ל כאן שהאריך בזה ג"כ והביאו בשם הבית דוד:

שם אות ו' הקשה בספר הנ"ל ודילמא דחזינן דרך פשפש כו' נ"ב עי' בס' ב"ד הנזכר שם. מהגרמ"ש]:

פרק ב

משנה א

במשנה ואם היו שניהם שוין כו' מעשה שהיו שניהם כו'. במשניות קטנים ד"א וכן בירושלמי הגירסא שנים בתרווייהו ונכון:

שם ארבע פייסות היו שם. התו"ח הביא ראיה לשיטת הסוברים דתה"ד לא היה בכ"ג דאל"כ למה לו לקדש אחר ע"ה הא כבר קידש לצורך תה"ד ולינה א"פ מתה"ד עד ע"ה כדאיתא בריש זבחים. שם לא נמצא. אבל ט"ס הוא וכוונתו לשם (כ') למימרא דריו"ח ע"ש. אבל נראה דכבר הרגישו בזה הת"י לעיל (כ' ב') בד"ה משום חולשא. וע"ש שכ' והי' יכול לצאת חוץ לעזרה. ור"ל דביצא לכ"ע צריך לקדש כדמשמע שם (י"ט ב') אפי' לראב"ש דקאמר שם טעמיה דכתיב בבואם ופירש"י והרי לא יצא וכ"כ לקמן בד"ה למחר. והא דאיבעיא לן שם (כ' ב') יציאה מהו כו' היינו לפי שעה. עוד נ"ל דע"כ ל"א ריו"ח שם אלא מקרות הגבר וכדאמר אביי שם להדיא אבל ביוה"כ דמחצות לא. שוב ראיתי להמלחמות שהביא ג"כ ראיה זו דהתו"ח אכן לא כתב רק הרי כבר טביל לת"ה. משמע דלא הביא רק מטבילה לא מקידוש. ויש חילוק ביניהם כדמוכח מהברייתא שם יצא חוץ כו' אם לשהות טעון טבילה ואם לפי שעה טעון קידוש לפי הס"ד דשם:

בתוי"ט ד"ה ואין מוציאין כו'. אבל הרמב"ם פי' כו' ע"ש. לכאורה גם כוונת הרמב"ם ע"כ שלבד אצבעו הפשוטה כבר יפשוט גם גודלו בכדי שימנה בשנים ע"ש:

משנה ב

בתוי"ט ד"ה ארבע פייסות כו' ופייס הג' לקטורת ר"ל למי שיזכה במחתה וגם היא מעשרת כדאיתא בירושלמי וב"כ מתברכים בכל יום. בגמ' (כ"ו ב') איתא מחתה איצטריכא ליה כו' ומעתרא. משמע להדיא דמחתה ג"כ מעשרת וכ"ה בירושלמי אר"ח וכן למחתה (פי' היו ג"כ חדשים) אר"י מתניתא אמרה כן מי שזכה בקטורת אומר לזה שעל ימינו אף את למחתה. (נ"ל דהראיה הוא מדקאמר שעל ימינו דוקא ועי' לשון התוס' והם היו כולם חדשים אבל משאר כהנים לא) נמצאתה אומר ב' כהנים היו מתברכין בכל פעם כ"ה הגירסא בירושלמי שלפנינו וכן העתיק המלחמות ודלא כמו שהעתיק התוי"ט מתברכין בכל יום וכן בקה"ע וגי' זו הטעתו להתו"ח וכתב מש"כ ע"ש. וכן הת"י כתבו לקמן (כ"ו ב') בד"ה דלא כראב"י בסופו דהירושלמי סובר דמחתה ג"כ מעשרת ע"ש:

משנה ג

במשנה מי שוחט מי זורק. הרמב"ם בפי' כתב דהראשון הוא הזוכה לזרוק והסמוך לו הוא השוחט ונתן טעם לדבר לפי שהזריקה מעולה כו'. ונמשך אחריו גם הרע"ב. ול"י מנ"ל הא להוציא מתני' מפשטה בסברא בעלמא. ולא כן משמע מפי' רש"י בגמ' בסמוך וכן בחבורו חזר בו וכ"כ המפרש רפ"ג דתמיד. שוב התבוננתי בפי' הרמב"ם שם בתמיד דנראה שהיה גירסתו כאן במשנה מי זורק מי שוחט:

משנה ד

במשנה מי מעלה אברים מה"כ למזבח. בגמ' (כ"ו ב') ברש"י ותוס' מבואר דכהן אחד היה מקטירן. אבל בת"י לקמן (כ"ז) ד"ה למדנו מסקי דהיה טעון ששה כהנים ועמש"כ לקמן:

משנה ז

ברע"ב ד"ה אם רצה כו' ובלא פייס וכ"כ רש"י. המל"מ בפ"ד מהל' תמידין ה"ט נסתפק בדבריו אם הדבר תלוי בדעת הבעלים לתתו לכל כהן שירצה או דכל הקודם זכה ודעתו נוטה לסברא האחרונה. ואישתמיטתיה פירש"י בתמורה (ל"ב) במשנה שכ' דרשאי ליטול דבר מישראל חבירו כדי שיתן עולתו לבן בתו כהן כו'. הרי לפניך שבדעת הבעלים תלוי. אך התוס' שם חלקו עליו דלא מצינו טה"נ זו גבי קרבן. ונ"ל ראיה מקדושין (נ"ג) דיליף שם מקרא דאין חולקין זבחים ומנחות כנגד עופות והרי עופות קרבן יחיד הן ותני דחולקין. ויש לדחות דשם מיירי שלא בררו הבעלים כהן מיוחד אלא הביאום סתמא:

בתוי"ט ד"ה העוקץ כו' וקתני העוקץ בהדיה כו' משום כו'. ל"י למאי הוצרכו לזה הא בפשיטות איכא למימר דלהכי תנן עוקץ משום דגם הוא בשנים:

פרק ג

משנה א

במשנה הורידו כ"ג לביה"ט. לכאורה הל"ל העלו שהרי היה בגובה על גבי שער המים לקמן (ל"א) וע"ש. ואולי ע"ש דבהגיעו שם היה צריך לרדת לתוך חקק ביה"ט. אולם בקרא מצינו בכה"ג לשון עליה ויעלו אותם עמק עכור (יהושע ז׳:כ״ד) ע"ש ברד"ק:

משנה ד

במשנה ואת האיברים והחביתין. עתוי"ט. ומש"כ בתוס' רע"ק שהרמב"ם כולל בשם נסכים הסלת והיין וכמ"ש התוי"ט בשמו בזבחים. הרחיק אה"ד כי כמו כן כתב ברפ"ה דשקלים ורמזו לקמן במ"ה. ובעיקר תמיהת התוי"ט מדוע לא תני הסלת דלכאורה תמיה

רבתי היא. והת"י כ' לקמן (ל"ב ב') דהמנחה בכלל חביתין וזה דוחק. ולעד"נ דכיון דקי"ל מנחתם ונסכיהם אפי' בלילה ואפי' למחר וזהו אפי' לכתחלה כמש"כ התוס' בר"ה (ל' ב') בסה"ד ולכן אינה נקראת עבודת היום שתהא דוקא בכה"ג וביותר לדעת הריטב"א שהבאתי לעיל (י"ב) ע"ש. ול"ד לאיברים שכשרים בכל הלילה שאחריו. משום דבקדשים הלילה הולכת אחר היום. ועוד דלא היה יכול להקטיר החביתין אם לא שתקדם להם איברי התמיד כדלקמן (ל"ג ב') וע"ש בתד"ה העולה ויש עוד לחלק. אבל היין מפני השיר שאומרין עליו לכן לכתחלה מצותו עם הקרבן כמש"כ התוס' בר"ה שם. והמנחה אינה מעכבת את היין כדאיתא במנחות פ"ד מ"א לזאת יכולין להביא היין היום עם הקרבן ומנחתו אפי' אחר י' ימים. והאי דלקמן בסדור אביי מנחה קודם ליין היינו כשמביאן בב"א:

בתוי"ט ד"ה וקידש כו' וכן פי' רש"י כו'. ובירושלמי פ"ד סוף הלכה ה' איתא בזה פלוגתא דאמוראי קידוש ראשון אי הואי מן הכיור או מן הקיתון של זהב. אך מש"כ רש"י כדיליף כו' לכאורה הוא לל"צ דקידוש זה תיפוק ליה דתחלת עבודה היא:

משנה ה

בתור"ע אות י"ח דקדק מסדר המשנה דלא הותר זאת אלא בד' טבילות שהיו בקודש דאין שבות במקדש והכא איכא שבות דמצרף כגי' התוס' לקמן (ל"ד ב') עי"ש. ותמיהני דע"כ ל"א לקמן דהוי שבות אלא לר"י דאמר עששיות של ברזל כו' אבל תנא דמתני' דאמר בחמין ליכא איסורא כלל עי' שבת (מ"ב) ובתוס' שם. ומסדרא דמתני' אדרבה משמע דאטבילה ראשונה קאי דהא תני לה קודם להא דהביאוהו לבית הפרוה כו' וכמ"ק בתוס' סנהדרין (י"ח ב') ד"ה משום צינה דבכל הטבילות היו עושין כן:

משנה ז

במשנה הנדויין. הרע"ב פי' מארץ הודו. וכ"פ התוי"ט ותוספת הנו"ן לא פי'. בארמית נמצא הוספת הנו"ן באמצע התיבה כמו בכישור ת' בכונשרא (משלי ל"א) ומנדע (דניאל ה') תחת ומדע בעברית ובד"ה (א' ה') פלנאסר תחת פלאסר במלכים (ב' ט"ו) אתרונגא בקדושין (ע') וכן הרבה:

שם אלו מש"צ. עתוי"ט . ובתו"כ פ' אחרי מפרש להדיא בפסוק כתונת בד קדש ילבש "שיהיו משל קודש כו' בנין אב לכל הבגדים שיהיו משל קודש" והובא ג"כ בת"י (ל"ה ב') בד"ה ובלבד. וברפ"פ תצוה פרש"י בגדי קודש מתרומה המקודשת לשמי כו' ושם כתוב לאהרן ולבניו:

משנה ח

במשנה אנא השם. עי' תוי"ט ובט"ז או"ח סי' תרכ"א ססק"ב:

משנה ט

בתוי"ט ד"ה לצפון המזבח. ומשום דהלכה כרבי כו' ובירושלמי לגירסא אחת כו' נ"ב עי' בזבחים (ל"ג א'). וברש"י שם ד"ה לתוך הפתח וצ"ע:

שם בתוי"ט ד"ה אשכרוע. כתב הרמב"ם והוא בלשון עברי ברוש [נ"ב וכ"כ רש"י כאן. מהגרמ"ש]:

משנה י

במשנה מוכני לכיור. מה שגמגמו התוי"ט והכ"נ במקום הבור שהיו משקעין בו. בת"י כתב בשם ר"ח משמא דגמ' פ"ב דזבחים שהיה שיקוען בים של שלמה. אך לפנינו לא נמצא שם גם הת"י סיימו ולא ידעתי אם היה הים בבית שני. ומש"כ התוי"ט ועי"ל דהקיפו לא היה אלא ט' אמות כו'. עמש"כ בסוכה ח' בס"ד:

משנה יא

ברע"ב ד"ה ע"מ הכתב. קושר כו'. וכ"ה ברש"י. בגמ' איתא שהיה נוטל בין אצבעותיו. והרי יש ד' בין הביניים ושם יכול לאחוז בלתי קשורה. ולכאורה מכאן סתירה למה שהבאתי במגילה (ח' ב') דאותיות השם צריך לכותבן כסדרן. דהא א"ר כל שאינו בזה אחר זה אפי' בב"א אינו. אלמא דחשבינן לכ"א מהם כאילו הוא אחרון וא"כ ה"נ נחשוב כאילו האותיות הראשונות מהשם נכתבו באחרונה ויש לחלק. ועמש"כ לקמן (נ"ז) בס"ד:

פרק ד

משנה ב

בתור"ע אות כ"א וצ"ל דמיירי כו' מפי' רש"י (דף ל"ו ע"ב) ד"ה עשה להם כו' משמע דר"ל שתכפר להם הזדונות כמו שאתה מכפר על השגגות ורבינו לא הבין כן ולכן העלה בצ"ע:

משנה ד

במשנה והיום חותה בשל זהב כו'. לכאורה ה"נ הטעם משום דכתיב ולקח מלא המחתה כו' והביא דמשמע דבאותו כלי שלקח יביאם וכדפריך בר"פ דלקמן מלא חפניו והביא א"ר. אמנם הש"ס מפרש כאן משום חולשא דכ"ג. ואולי דגם שם לא פריך אלא דיהא רשאי לעשות כן ולא לעיכובא וכ"מ לישנא דל"ל דשם. עוד י"ל דהש"ס הוצרך לטעם דחולשא משום קטורת דהיכל שגם לה היה חותה בשל זהב וכ"כ התו"ח ושכן מבואר

ברמב"ם בחבורו. (וכן כל היום היום שבמשנה היה ג"כ בקטורת דהיכל לבד היום דדקה מן הדקה) ונ"ל דלכן הקדים לה הא דוהיום מוסיף כו' להורות דהא דקתני בתריה לא קאי אלא עליהם אבל לגחלים דלפני ולפנים בלא"ה נמי מטעם דאמרן. אלא דלפ"ז קשה דא"כ אף דהיכל ל"ל טעמי דחולשא נימא דמשום היכרא הוא שידע דמצות היום בלא עירוי כדאמרן לעיל (ל"א ב') כדי שיכיר שעבודת היום בבגדי בוץ וכמש"כ התוי"ט שם. אמנם לפמש"כ המלחמות בישוב בעלי הקרובות שכהן הדיוט עשה עבודת המחתה בהיכל לא יקשה זאת ולדעתו נצטרך לפרש חולשא דכ"ג דאמר הש"ס ע"ד פר"י לעיל בתוס' (ר"ד כ"א). מש"כ התוי"ט לחלק בין דיוה"כ לדשאר השנה בהגחלים לא מחוור דא"כ ה"ל לתנא למיתני דבכ"י כו' והיום כו' בהם כמו באינך:

משנה ה

בכל יום כ"ג מקדש יו"ר מן הכיור. הא דלא תני בכ"י כהנים מקדשין כו' כלישנא דגבי עלייה וגם הוא בכלל. י"ל משום דסיים בלישנא דכ"ג וכה"ג כתבתי בריש תענית ע"ש. ולגי' הרמב"ם שהביא התוי"ט והיום עולים כו' א"ש טפי:

משנה ו

ברע"ב ד"ה ארבע מערכות כו' אברים ופדרים של תמיד של ביה"ע. בגמ' ליתא לתיבות של תמיד של ביה"ע. והנה מש"כ הר"ב של תמיד הוא משום דבשבת ויוה"כ ודאי אינה אלא לצורך התמיד וכ"כ רש"י לקמן (מ"ו) ד"ה תנינא ובגמ' שם אר"ה תמיד תחלתו דוחה כו'. אך מש"כ של בה"ע וכ"כ רש"י שם (בע"ב) ד"ה שבת. הוא ל"ד:
בתוי"ט ד"ה שתים כו' כתב הר"ב כו' ואינך כו' ור"י כו'. נראה שפי' אי מהתם היינו מקרא דונתנו בני אהרן כו' ולא דק במחכ"ת ועי' רש"י בגמ' שם:

פרק ה

משנה א

תוי"ט ד"ה נטל כו' וגדולה מזו כו' דלא איתמר אלא בתר כו'. כוונתו למה דשאל שם הני חמשה ענויין כנגד מי ע"ש. ואישתמיטתיה מש"כ התוס' שם דר"ח גופיה שאלה:
שם במשנה החיצונה היתה פרופה מן הדרום. עתוי"ט. וא"י איך יפרנס לפי פירושו מש"כ רש"י להיות פתוחה ועומדת. ול"נ לפרש דלא היה רוחב הפרוכת אלא כנגד רוחב ההיכל והחיצונה היתה נכפלת על עצמה בקצה הדרום לצד ההיכל וזהו לצד חוץ שכתב רש"י והיתה שם פרופה בקרס ונמצא שהיתה שם פתוחה ועומדת. וכן תפרש עד"ז והפנימית מן הצפון:

בתוי"ט ד"ה שלא להבעית את ישראל כו' כי הרבה כה"ג היו מתים בקה"ק כו'. וזהו תימה שבמקום הקדוש ביותר יארע טומאת מת החמורה עי' שלהי עירובין. ולעיל (י"ט ב') איתא וי"א ביציאתו ניגף:

משנה ב

במשנה משניטל ארון אבן היתה שם. ק"ל מדוע לא עשו ארון אחר בבית שני. ואי משום דכתיב ונתת אל הארון את העדות. דמשמע דעיקרו אינו אלא לצורך העדות הלא גם בחשן כתיב ונתת אל חה"מ את האורים וגו' ואפ"ה לדעת הראב"ד הבאתיו לעיל בספ"ק לא היו בב"ש ומ"מ עשו את החשן לתשלום הח' בגדים [ועי' לעיל (ה' ב') וברש"י שם בד"ה דלא כתיב]. ואולי משום דכפל הש"י בצווי נתינת העדות אליו בפרשת תרומה בפסוק ט"ז וכ"א משמע דלעכב שנה עלייהו (ורש"י נדחק שם על כפילתו). וכן בפ' תשא (ל"א ז') כתיב ואת הארון לעדות דמשמע דאינו אלא לצורך העדות. ועי' רמב"ן בפ' עקב בפסוק בעת ההיא. ולשון המ"ר נשא פי"ב בדרשת אפריון זה הארון כך התורה נאה כו' אמר הקב"ה עשו לה ארון כו'. ולמ"ד שגלה לבבל ל"י מדוע לא החזירו כורש כשאר כלי בית ה'. מה שתמה התוי"ט על הרמב"ם ועל הריצב"א במקום עמידת ארון עמש"כ בב"ב (כ"ה) בס"ד:

משנה ד

ברע"ב ד"ה נטל דם הפר. מסקנא דמילתיה דר"י כו' וכ"ה ברש"י. וכ"מ בגמ' לקמן (נ"ו ב') בההוא דנחית קמיה דרבא. ונ"ל דלקמן דתני נטל דם השעיר והניח דם הפר מצי אתיא כרבנן ופירושו והניח וכבר הניח ואתי לאפוקי דלא היה מערה כמו בסוף מתני'. אבל הכא כבר תני והניחו על כן הזהב השני ודלא כהתוי"ט:

פרק ו

משנה א

במשנה שוין כו' ובקומה. עמש"כ בס"ד בסנהדרין (פ"א ב'):

שם ובדמים. נראה דר"ל בשווי דמי מחירם והיינו שיהיו שוין בשומנן. וז"ל הירושלמי שוין בדמים ואין שוין בשבח הדמים אין השעירים כמצותן שוין בשבח הדמים ואין שוין בדמים השעירים כמצותן. וע"ש בק"ע. וכ"מ מהא דכללן כולן בואע"פ שאינן שוים ודלא כתוי"ט שכ' שדמים הוי דבר שחוץ לגופן כמו לקיחתן כאחד. גם מש"כ דלר"י נמי כו' דמראה וקומה מחד קרא נפקי כו' תמוה דבגמ' אמרי' חד למראה וחד לקומה. ועי' ת"י גירסאות שונות בזה. ומש"כ הת"י דלקיחתן כאחד נפ"ל מדכתיב יקח שני שעירי משמע

דבשעת לקיחתן יהיו שנים. כעין דרשה זו הוא לעיל (מ"א) ולקחה כו' אחד לעולה וא' לחטאת דיליף מיניה דבשעת לקיחה מתפרשות ע"ש. אבל קשה א"כ ליבעי נמי שם לקיחתן כא':

ברע"ב ד"ה ועוד אר"י כו'. ובכל העבודות כו' בין בחוץ חוקה כתיב כו'. תמוה שסתם דבריו כדברי ר"נ לעיל (ס') ללא צורך והוא עצמו בס"פ דלעיל סתם כר"י. וגם הכא בדר"י קיימינן. ואולי קורא בכאן להיכל חוץ ודוחק:

משנה ב

במשנה והכהנים והעם כו'. עי' תוי"ט שכ' תיקן הפייטן כדי שהחזן יא"ל תטהרו כו'. ועכשיו נוהגין שהחזן והצבור אומרים זה ביחד ובמרוצה ובחפזון ואינו נכון:

משנה ד

במשנה מירושלים ועד צוק תשעים ריס כו'. החשבון הזה עולה לי"ב מיל כפירש"י ומזה יש סמך טוב לדעת הרי"ף ספ"ק דעירובין די"ב מיל הוה דאורייתא ולכן נקבע הצוק בריחוק זה בכדי שלא לעבור על איסור תחומין ותשעים ל"ד אלא מעט פחות. או לאידך גיסא (ויהיה תשעים דוקא) דכיון שנקראת ארץ גזרה משמע שהיא גזורה וחתוכה מרגל בנ"א לכן הוכרח להיות רחוק י"ב מיל שאין רשאי לעבור לשם רגל אדם ביוה"כ מירושלים. ועתוי"ט במש"כ על הא דעומד מרחוק כו' דבסמוך. ולפ"ז יהיה מוכח דביוה"כ יש ג"כ איסור תחומין ועי' ש"א שם:

משנה ח

במשנה ושוהין כדי מיל. נ"ל דהיינו שיקיפו את הר הבית שהיה ה' מאות אמה על ה' מאות אמה מקצהו ועד קצהו:

פרק ז

משנה א

במשנה וראש הכנסת נותנו לסגן כו'. קשה דלא חשיב כאן ראש בית אב עי' לעיל (ל"ז) ואולי דהרה"כ לא היה פקידות בפ"ע אלא ראש הב"א שמאותו יום הוא היה באותו היום ראש הכנסת ועי' סוף הוריות ובפ"ה דשקלים מ"ב בהרע"ב:

שם ובעשור שבחוה"פ קורא ע"פ. לשון הרע"ב שהיא רחוקה מפ' אחרי ואך בעשור כו'. מה שהזכיר פ' אחרי הוא שלא בדיוק. דאף אם לא היתה קרובה רק לפרשת אך בעשור היתה נקראת מתוך הספר:

שם ועל ירושלים בפ"ע. מפירש"י מוכח דל"ג ליה וכן לקמן (ע') בברייתא ליתא וכן מחקו הב"ח:

ברע"ב ד"ה יותר כו' שלא להוציא לעז כו'. וק"ק דמאי מתקן באמרו יותר כו' דמ"מ יסברו דפרשה זו חסרה. וגם בלא אמירתו רואין שכתוב בו יותר. ואולי דר"ל מהענין שקראתי לפניכם יש בו יותר והמ' של ממה הוא כאן לשמוש מן ולא ליתרון:

פרק ח

משנה א

במשנה וברחיצה. לכאורה הנ"ל דאינה אסורה אלא במים ולא בשאר משקין דאלת"ה סיכה בכדי נקט דתיפוק ליה דאסורה משום רחיצה. דהא אפי' מקצת גופו אסור ברחיצה ואפי' בצונן עי' שו"ע סי' תרי"ג. אמנם לפמש"כ שם ר"ס תרי"ד דסיכה אסורה אפי' להעביר הזוהמא משא"כ רחיצה עי' מ"א שם אין ראיה מזה:

שם ובתשמיש. בתור"ע מביא ירושלמי דמקשה ברחיצה הוא דאסור בתה"מ לא כש"כ ע"ש. וקשה דלמא בא לאסור אפי' הראה ככל ביאת איסור ועי' מל"מ פ"ג מהלכות ביאהמ"ק ה"ג. ועוד כיון דבע"ק טובלין ביוה"כ ה"א דמותר לשמש ולטבול אח"כ ואם נפשך לומר. מ"ל כגון שהיה בע"ק:

ברע"ב ד"ה דברי ר"א. אכולהו קאי כו'. וכ"ה ברש"י. וע"ש בגליון שם בשם מ"א דהוכחתו הוא מדלא תני דיני דמלך וכלה אחר הפלוגתא. לא מחוור די"ל דתני כסדר שהזכיר בתחלה רחיצה קודם נטילה. ועי' לקמן (פ"ד ב') ואם איתא כו' ליערבינהו וליתנינהו וליפלגו רבנן בסיפא. ויותר נ"ל דדייק מדתני והחיה בו' העיטוף ואם הוא התחלת דברי ר"א ה"ל למיתני בלא ו'. אבל אין אנו צריכין לכ"ז דלקמן (ע"ח ב') מבואר להדיא בברייתא דחכמים אוסרין במלך וכלה ג"כ. אח"ז מצאתי בהה"מ ובלח"מ פ"ג מהל' שב"ע הל"ח שהביאו ג"כ מהברייתא. שוב ראיתי בירושלמי וז"ל הוינן סברין מימר על סופה אשכח תני על כולהון:

בתוי"ט ד"ה אסור באכילה כו' למה דפסק כו' דחצי שיעור נמי מדאורייתא כו' דלח"ש תנן אסור. תמוה דלקמן בגמ' אמרי' דאפי' לר"ל תני אסור משום ח"ש דמודה דאסור מדרבנן. והוא בעצמו תפס בכזה את הרע"ב בפ"א דחלה מ"ט ע"ש:

משנה ד

ברע"ב ד"ה מחנכין כו' היה רגיל לאכול בד' שעות כו'. ול"ד דהא מסקינן בפסחים (י"ב ב') דד' זמן סעודה לכל היא וא"כ קטנים ודאי מקדמי קצת. ובגמ' היה רגיל לאכול בב' שעות כו':

משנה ט

במשנה אחטא ויוה"כ מכפר אין יוה"כ מכפר. עי' תוי"ט בשם הרמב"ם. וק"ל דהא מוקמינן מתני' אפי' כרבי דיוה"כ לא בעיא תשובה. ולענ"ד נראה הטעם פשוט ביוה"כ כדאמרי' בגמ' אגב שאני. אך גבי אחטא ואשוב לא שייך האי טעמא כיון דשב ע"ז גופיה במה שבטח על התשובה ולכן בעינן ב"פ:

נשלמה מסכת יומא. בעזר נוצר האומה: